▪ Odborný mesačník pre veterinárov a chovateľov ▪ XXV. ročník ▪ číslo 10/2025 ISSN: 1335-7778

nielen PES a MAČKA®

Prečo je načase schovať misku?

Každoročné vianočné prejedanie sa blíži

Bohužiaľ, často sa týka nielen ľudí, ale aj psov

Každoročné vianočné prejedanie sa blíži

Hector – skutočný príbeh výnimočného záchranárskeho psa spod Tatier

Genetické ochorenia plemena kavalier king charles španiel

Človek a pes majú podobné očné ochorenia

Týranie zvierat – kedy môže ísť o trestný čin a kedy o priestupok?
dokončenie

Landseer
ušľachtilý obor s dušou terapeuta

super zoo

Landseer

– ušľachtilý obor s dušou terapeuta

y Tobi Miracle Star (vpredu leží)
dul Tobi Miracle Star (vzadu sedí).
vateľka a majiteľka: Ing. Iveta Uhrová
mka: © Alica Blechová
ateliér: Violet, www.violetfoto.sk

Landseer je majestátne, no nežné plemeno, ktoré si získava srdcia svojou inteligenciou, oddanosťou a výnimočnými schopnosťami vo vode aj pri terapii.

Pôvod plemena landseer (landzér) siaha do 17. storočia, keď osadníci a rybári na ostrove Newfoundland pri východnom pobreží Kanady začali krížiť dovezené a domáce psy rôznych rás. Uprednostňovali silné, nenáročné a ľahko ovládateľné jedince s prirodzenou chuťou k vode. Tieto psy sa stali neoceniteľnými pomocníkmi pri ťahaní rybárskych sietí a člnov na breh. V 18. a 19. storočí sa novofundlandské psy dostali späť do Európy s anglickými námorníkmi, kde si rýchlo získali obľubu.

Lion — novofundlandský pes — landseer je olejomaľba anglického umelca Sira Edwina Landseera z roku 1824. Vyobrazuje tradičného novofundlandského psa, ktorý je dnes známy ako landseer, a to vďaka Landseerovým dielam. Tento obraz bol namaľovaný na prianie majiteľa Liona. Na pozadí je vyobrazený škótsky vidiek. Dnes je obraz v zbierke Victoria and Albert Museum v Londýne

Postupne sa začali odlišovať jedince s čierno-bielym sfarbením, ktoré sa neskôr označovali ako novofundlandské psy landseerské. Jedným z ich obdivovateľov bol anglický maliar Edwin Henry Landseer, ktorý v roku 1838 vystavil v londýnskej Kráľovskej akadémii portrét čierno bieleho psa pod názvom „Vážený člen kráľovskej spoločnosti". Tento obraz výrazne prispel k popularizácii plemena. Starostlivá a jemná povaha landseera sa objavuje aj v literatúre — v príbehu o Petrovi Panovi vystupuje sučka Nana ako milujúci a ochraňujúci člen rodiny Darlingovcov. V roku 1960 Medzinárodná kynologická federácia (FCI) uznala landseera ako samostatné plemeno s pôvodom Nemecko a Švajčiarsko, pod číslom 226 v skupine 2 — pinče, bradáče, molosoidné plemená a švajčiarske salašnícke psy, sekcia molosoidné, podsekcia horský typ.

Hoci landseer patrí medzi molosoidné plemená, vyznačuje sa športovou postavou, energiou a chuťou pracovať.

Príbeh obrazu Sira Edwina Henryho Landseera z roku 1856 s názvom „Saved" vyobrazuje vernosť novofundlanského psa — landseera, ktorý zachránil svoju majiteľku po stroskotaní lode. Obrázok je odrazom skutočnej udalosti. Keď sa v roku 1845 potopila anglická loď St. John, pes Swain zachránil mladú ženu tým, že s ňou plával naprieč vlnami k brehu. Landseerova olejomaľba vyobrazuje Swaina vedľa vyčerpanej ženy na pláži. Je to symbol nezničiteľného puta a vernosti medzi ľuďmi a zvieratami

Pes môže dosahovať výšku až 80 cm v kohútiku a hmotnosť do 80 kg, sučka do 72 cm a 50 kg. Napriek impozantnému vzhľadu je landseer nežný a priateľský — z kontaktu s ním nám hrozí len záplava slín a chlpov. Chovateľ by sa nemal zameriavať na nadobúdanie extrémnych rozmerov u svojich odchovov, ale na harmonickú stavbu tela umožňujúcu aktívny život. Príliš veľký a ťažký jedinec môže mať problémy s prirodzeným krytím a trpieť na ochorenia kĺbov už v mladom veku.

Typické je čierno-biele sfarbenie — čierna maska, biela lysina prechádzajúca od nosa po temeno hlavy. Bielu hustú srsť zdobia čierne fľaky na krku, chrbte a bokoch. Každý jedinec je jedinečný rozložením a veľkosťou fľakov. Občas sa príroda pohrá s umiestnením fľakov a narodí sa šteniatko s netypickým sfarbením (napr. biele ucho alebo oko, čierna noha alebo chvost), ktoré síce nie je vhodné do chovu, ale prináša radosť ako rodinný spoločník. Landseer má širokú hlavu s priateľským pohľadom, silný krk, mohutný hrudník, bedrá a svalnaté končatiny. Ako vodný pes má vyvinuté plávacie blany medzi prstami, čo z neho robí výborného plavca.

Umelec Sir Edwin Henry Landseer namaľoval tento obraz v roku 1831 technikou olej na plátne. Vyobrazuje novofundlandského psa. Tieto psy sú v Európe uznávané ako samostatné plemeno landseer — pomenované po maliarovi. Originál bol zapožičaný v roku 1928 do galérie Tate Britain, kde došlo k poškodeniu povodňou. Zreštaurovaný bol až v roku 2009. Pes na obraze je Bob, ktorý bol nájdený vo vraku lode na pobreží Anglicka. Na londýnskom pobreží sa preslávil tým, že 14 rokov zachraňoval životy ľuďom. Zachránil ich 23 a za záchranu bol menovaný významným členom Kráľovskej humánnej spoločnosti. Tá mu udelila medajlu a trvalý prístup k jedlu

Voľný a priestorný pohyb podčiarkuje jeho celkový elegantný a ušľachtilý vzhľad. Srsť landseera má samočistiacu schopnosť a je prispôsobená nepriaznivým podmienkam, v zime ho hustá podsada chráni pred mrazom, v lete po vypĺznutí krycia srsť pred slnkom. Biela srsť sa aj u zablateného psa prirodzene obnoví po vyschnutí. Na bežnú údržbu postačuje pravidelné česanie, aby sa odstránila stará, odumretá srsť a netvorila chuchvalce.

Autorom tejto olejomaľby z roku 1878 je August Renoir. Je zasadený do elegantného parížskeho mestského domu, vyobrazuje parížsku rodinu. Marguerite Charpentierová sedí vedľa svojho syna Paula (chlapcom strihali vlasy až po troch rokoch — pozn.). Jeho sestra Georgette sedí na veľkom rodinnom psovi, ktorým je landseer

Výstavné jedince si vyžadujú dôkladnejšiu prípravu.

Landseer je inteligentný, učenlivý a ľahko ovládateľný pes. Pri správnom vedení od šteniatka si vytvorí silné puto s majiteľom. Socializácia, zažívanie rôznych situácií a tréning sú kľúčové pre vývoj psychicky vyrovnaného jedinca a spoľahlivého parťáka. V dospelosti môže byť náročné korigovať strachové reakcie, preto je dôležité venovať sa výchove od začiatku.

Tieto psy sú veľmi chápavé, ľahko sa učia nové veci. Keď si získame ich dôveru, tak pre nás urobia čokoľvek a rady, len za pekné slovo, pohladenie, chvíľu pozornosti prípadne chutnú odmenu.

Toto plemeno je vhodné pre každého, kto hľadá verného spoločníka — od rodín s deťmi po seniorov. Landseer sa dobre znáša s inými domácimi zvieratami a prispôsobí sa rytmu a aktivitám rodiny.

Nehodí sa však pre ľudí, ktorí nemajú čas — potrebuje každodenný kontakt s človekom. Ideálne prostredie je veľká záhrada s možnosťou úkrytu pred nepriazňou počasia. Za bežného počasia uprednostňujú miesto najbližšie ku vchodovým dverám, aby im neušla ani chvíľka, keď niekto z domácich vyjde von.

Landseer je výborný terapeutický pes — vnímavý, trpezlivý, s vysokou odolnosťou voči bolesti. Dokáže znášať intenzívny kontakt s deťmi, ktoré nie vždy plne ovládajú svoje emócie

Sir Edwin Henry Landseer (1802 – 1873)
Bol anglický krajinár, maliar zvierat a sochár.
Tvoril v štýle romantizmu a naturalizmu. Maľoval hlavne zvieracie motívy a škótske krajiny

a telo. Ak už má toho náhodou dosť, jednoducho ich celých „vyoblizuje". Na rozdiel od väčšiny psov landseer miluje očný kontakt — tým dodáva pozitívnu energiu svojmu okoliu. Canisterapia je však psychicky náročná práca, preto je dôležité zabezpečiť psovi kompenzáciu — dostatok pohybu, tréningy, nové aktivity, triky, posilňovacie cviky či mentálne úlohy. Stále sa rád učí niečo nové.

My, ako terapeutický tím, pravidelne už štyri roky navštevujeme dva domovy seniorov. Vždy, keď vezmem tašku s pomôckami, moje psíky presne vedia, kam sa chystáme — už len čakajú, ktorý z nich pôjde tento raz. Striedam ich, aby mali dostatok času na regeneráciu a oddych. Každý pozná svoje vodidlo: stačí, aby ho uvidel v mojej ru-

Ezzy Tobi Miracle Star

zľava: Ezzy Tobi Miracle Star, Dafra z Laderova, Abdul a Afra Tobi Miracle Star

ke a okamžite vie, že je čas postaviť sa k bránke a vyraziť „do práce". Keď vystúpia z auta, správajú sa, akoby boli doma — sebavedomo kráčajú k vchodu a s očakávaním sa obzerajú, koho dnes stretnú. Klienti zariadení sú ich najvernejší obdivovatelia. Už pri príchode sa snažia rýchlo zistiť, ktorý psík ich dnes prišiel potešiť. Zaujímajú sa o ich nové úspechy, o to, čo sa nám podarilo, a práve tieto rozhovory ich udržiavajú v lepšej mentálnej kondícii. Najväčšou odmenou pre mňa je vidieť zmeny, ktoré sa postupne dejú: ľudia, ktorí pri našej prvej návšteve neprehovorili ani slovo, dnes so psíkom debatujú. Klienti, ktorí ležali bez záujmu o okolie, dnes zdvíhajú ruku, aby ho mohli pohladkať. A tí, ktorí odmietali aktivity, či nevychádzali zo svojej izby, nás už netrpezlivo vyčkávajú vo vestibule. Vidím, že aj moje psy vnímajú svoje poslanie — prinášať radosť a svetlo medzi ľudí. Medzi obľúbené aktivity patrí hladkanie, česanie, ale aj obyčajné milé slovo či vypočutie osobných príbehov. Seniori často spomínajú na svoju minulosť a psíky, ktoré kedysi mali doma. S blížiacimi sa Vianocami nás čaká aj tradičné vianočné fotenie — naše psy sú už každoročnými modelmi pri ozdobenom stromčeku.

Okrem seniorov pravidelne navštevujeme aj deti v materskej škole. Popri základnej socializácii a pohybových aktivitách sa venujeme aj edukácii. Učím deti, ako sa správať pri stretnutí s cudzím psom, ako sa starať o vlastného psíka či ako si správne vybrať šteniatko. Psík dokáže deti nenásilne, hravou formou motivovať aj k menej obľúbeným činnostiam — či už ide o pohybové úlohy, čítanie, odstraňovanie rečových vád alebo samotné učenie.

Landseer má vrodené vlohy na vodnú a záchranársku prácu. Už ako šteniatko vyhľadáva vodu, a to aj v zime. Srsť mu umožňuje rýchle vysušenie, hustá podsada bráni preniknutiu vody na kožu a otriasaním stečie voda po srsti. Vďaka silným nohám a plávacím blanám dokáže vytrvalo plávať aj so záťažou — bez problémov pritiahne čln s posádkou či zachráni viacerých ľudí

Afra Tobi Miracle Star

Abdul Tobi Miracle Star

Afra Tobi Miracle Star

naraz. Pri tréningu vo vode nepotrebuje maškrty — učí sa na základe pozitívnej motivácie a skúsenosti. Prvý úspešný zákrok ho motivuje k ďalšiemu. Od šteniatka sa zoznamuje s rôznymi materiálmi (neoprén, lano, veslo, gumené aporty), s ktorými sa môže neskôr stretnúť. Zručnosti si overujeme na skúškach vodných prác organizovaných Landseer klubom alebo zahraničnými organizáciami.

Keď Landseer klub zorganizoval prvý tréning vo vode, išla som si to len vyskúšať — s myšlienkou „uvidíme, čo to bude". Po tom dni som však okamžite vedela, že som našla novú vášeň. Ešte cestou domov som si kúpila neoprén, pretože som cítila, že práve tomuto sa chcem venovať so svojimi psami. Začali sme trénovať cviky podľa nemeckého skúšobného poriadku DVG, ktoré kombinujeme s tímovými úlohami. Tie sa podobajú prvkom vodnej záchrany a imitujú reálne situácie, kde je potrebný zásah. Spočiatku to bola skôr zábava na spestrenie tréningov, no nezabudnem na okamih, keď som si uvedomila, že táto činnosť má hlbší zmysel. Bolo to počas môjho druhého tréningu s mojim psom Abdulom. Od začiatku bol veľmi šikovný a chápavý, akoby sa vo vode pohyboval odjakživa. Rozhodli sme sa vyskúšať modelovú situáciu — z člna sme skočili k slabému plavcovi, ktorý spadol z paddleboardu a nedokázal sa dostať späť. Pre Abdula to bola úplne nová skúsenosť. Dala som mu povel skočiť do vody a sama som sa pridala. Vďaka dôvere, ktorú vo mňa má, neváhal ani sekundu. Inštinkt ho viedol k človeku volajúcemu o pomoc. Po pár metroch sa obzrel, aby nadviazal so mnou očný kontakt — chcel sa uistiť, že som v poriadku a že postupuje správne. Povzbudila som ho, a tak pokračoval ďalej. Vtedy som pochopila, že nejde len o aportovanie z vody či len obyčajnú radosť z plávania. Bola to rozvážna práca psa, ktorý má vodu v krvi a na ktorého sa môžem plne spoľahnúť. Presne takto má vyzerať tímová spolupráca. Táto skúsenosť ma motivovala skúšať nové cviky, nezvyčajné situácie a rozširovať psom obzory. Každý pes má svoju povahu, preto tréningy prispôsobujem individuálne — tak, aby

Ezzy Tobi Miracle Star

Dafra z Laderova

ich bavili a zároveň sa posúvali ďalej. Táto spoločná záľuba núti aj mňa pracovať na svojej kondícii, aby som zostala pre svoje psy oporou a motivátorom. Medzi základné cviky vo vode patrí tímové plávanie, skákanie z člna, pritiahnutie paddleboardu alebo člnu na breh, vytiahnutie figuríny na breh alebo späť do člna, vytiahnutie topiacej sa osoby/osôb pri vedomí alebo v bezvedomí opäť z vody alebo do člna, vynášanie rôznych predmetov z vody — aj s príkazom, ktorý z viacerých plávajúcich predmetov má zobrať a naopak, prinášanie predmetov, ako vypadnuté veslo z člna alebo záchranné koleso topiacemu.

Postupne sme absolvovali už sedem vodných skúšok podľa DVG pravidiel, úroveň A a B. Tento rok som sa rozhodla rozšíriť naše pôsobenie a preveriť pripravenosť aj v Poľsku, kde sa skúšky konajú podľa poľského poriadku Terranova. Obsahujú cviky, ktoré pre nás boli nové, no zvládli sme ich výborne. V tejto sezóne sme s tromi psami úspešne absolvovali štyri skúšky, úroveň 1 a 2.

Landseer je prirodzene zdravé plemeno, nezaťažené dedičnými ochoreniami, s priemernou dĺžkou života 10 až 12 rokov. Nevyžaduje špeciálnu starostlivosť — postačuje bežná veterinárna kontrola, pravidelné očkovania a kvalitná výživa. U veľkých plemien, kam landseer patrí, predstavuje zvýšené riziko dysplázia bedrových a lakťových kĺbov. Preto sa u dospelých jedincov vykonáva röntgenologické vyšetrenie, aby sa do chovu dostali len zdravé psy bez nálezu poškodenia.

Pre správny vývoj kĺbov u šteniat je dôležité prispôsobiť pohyb ich veku a fyzickým možnostiam — vyhýbať sa nadmernému zaťažovaniu, dlhým prechádzkam, skokom či náročným tréningom. Podporiť zdravie kĺbov možno aj vhodnou výživou a kvalitným krmivom primeraným veľkosti a veku psa. Každý jedinec určený na chov musí okrem bonitácie absolvovať aj genetické testy na ochorenia, ktoré sa v minulosti u plemena vyskytovali. Ide najmä o degeneratívnu myelopatiu (DM) a svalovú dystrofiu (MD) spôsobujúce ochabnutie svalstva a problémy s pohybom, cystinúriu — metabolickú poruchu prenosu aminokyselín v obličkách — a trombopatiu, ktorá spôsobuje zvýšenú krvácavosť. Cieľom je zachovať zdravý a kvalitný chov.

U veľkých plemien je vhodné rozdeľovať dennú kŕmnu dávku na dve časti a po jedle dodržiavať minimálne dvojhodinový pokojný režim. Tým sa výrazne znižuje riziko torzie žalúdka — jedného z najvážnejších akútnych

Autorka a Abdul Tobi Miracle Star

zdravotných problémov, ktorý môže mať fatálne následky, ak sa nezasiahne včas. Prvé príznaky ako tvrdnutie brucha, nafukovanie či „suché" napínanie na zvracanie si vyžadujú okamžitú veterinárnu pomoc — čakanie do rána býva osudné.

Landseeri majú vysoký prah bolesti, čo z nich robí ideálnych darcov krvi. Moje psy sú obľúbení návštevníci veterinárnych ambulancií — tešia sa každému kontaktu a aj nepríjemné zákroky znášajú pokojne. Najnáročnejšie je pre nich čakanie v čakárni, keď sa im ešte nikto nevenuje.

Moja cesta k tomuto plemenu začala práve pri čítaní podobného článku. Zaujalo ma natoľko, že som si ho vyhľadala na najbližšej výstave. Mala som šťastie — stretla som skúsenú chovateľku z Českej republiky, pani Evu Vendlerovú (chovateľská stanica z Laderova), a okamžite som sa zamilovala do jej psov. Po roku čakania som si v roku 2014 priniesla domov svoju prvú sučku — Dafru z Laderova. Dnes, vo veku 11 rokov, sa teší dobrému zdraviu, kondícii a radosti zo života. Dafra sa stala zakladateľkou mojej malej chovateľskej stanice Tobi Miracle Star. Priniesla na svet potomkov zo zahraničných spojení, ktorí pokračujú v jej línii.

Dafra svojim prenikavým pohľadom a povahou večného šteňaťa dokáže upútať každého. Jej vždy dokonalý pohyb možno dodnes obdivovať vo výstavných kruhoch v ďalších generáciách jej potomkov. Do každej aktivity sa púšťa s plným nasadením a entuziazmom. Doma jej robia spoločnosť traja štvornohí rodinní parťáci — 7-ročný Abdul a Afra Tobi Miracle Star a 2-ročná Ezzy Tobi Miracle Star.

Afra je veľmi pokojnej a priateľskej povahy. Hravo sa učí nové veci. Ako veľmi starostlivá mama odchovala 3 vrhy šteniatok. Niektoré z nich už majú aj svojich potomkov.

Abdul pôvodne nemal zostať doma, no osud rozhodol inak — a nemohlo sa mi stať nič lepšie. Je to výnimočný pes, či už po stránke exteriéru, alebo povahy. Pokojný, vyrovnaný, vždy sústredený na mňa a pripravený splniť každý povel. Veľmi veľa som sa pri ňom naučila. Svoje kvalitné gény odovzdal ďalej potomkom, ktorí sa úspešne prezentujú na výstavách aj vodných skúškach.

Z Ezzy vyrástla energická mladá sučka, ktorá je vo vode ako motorová myš - nič ju nezastaví. Verím, že aj ona bude ďalej pokračovať v našej chovateľskej línii a privedie na svet zdravých, krásnych a šikovných potomkov.

Moje odchovy reprezentujú plemeno doma aj v zahraničí — pýšia sa titulmi interšampiónov, šampiónov Slovenska, Česka, Rakúska, Maďarska, Poľska, Nemecka, ako aj svetových a európskych víťazov. Sú úspešnými absolventmi skúšok vodných prác podľa nemeckého skúšobného poriadku DVG (úroveň A a B) a poľského Terranova (úroveň 1 a 2).

Terapia s deťmi — Afra Tobi Miracle Star

V roku 2019 získali Abdul a Afra na Európskej výstave vo Welse oba tituly Európskeho víťaza mladých spolu s ocenením BOJ. O dva roky neskôr, v roku 2021 na Svetovej výstave v Brne, už v konkurencii dospelých jedincov Abdul dosiahol titul Svetový víťaz a BOS. Z môjho chovu sa presadila aj mladá sučka Batyra Tobi Miracle Star, ktorá získala titul Svetový víťaz mladých a BOJ. Tieto úspechy sme ešte v tom istom roku potvrdili na Európskej výstave v Budapešti, kde moje odchovy získali tri zo štyroch titulov Európskeho víťaza a Európskeho víťaza mladých, pričom si odniesli aj najvyššie ocenenia BOB a BOS.

Za mimoriadne cenný považujem aj triumf na klubovej výstave v Nemecku

šteniatka — vrh C Tobi Miracle Star

— v krajine pôvodu plemena, kde je konkurencia obzvlášť silná. V roku 2024 sa nám tam podarilo získať najvyššie ocenenia BOB, BOS a dvakrát BOJ na dvoch klubových výstavách.

V chove kladiem dôraz nielen na exteriér, ale predovšetkým na zdravie, vyrovnanú povahu a rozvoj vrodených schopností plemena. So svojimi psami tvoríme zohratý tím — každú aktivitu absolvujeme spoločne, s radosťou a nadšením. Preferujem výstavy organizované chovateľskými klubmi špecializovanými na plemeno, aj v zahraničí. Práve tam sa stretávam s rozhodcami, ktorí sú špecialisti a často aj chovatelia, získavam nové pohľady a názory na mojich psov a možnosť porovnania na konkurenciu, ktoré ma posúvajú ďalej. Je to aj ideálna príležitosť na výber vhodných jedincov na párenie.

Pri málopočetných plemenách je nevyhnutné využívať nepríbuzných psov zo zahraničia, aby sa predišlo príbuzenskej plemenitbe.

Novým záujemcom o šteniatko odporúčam kontaktovať Landseer klub, získať si informácie o plánovaných výstavách, kde si môžu psy osobne pozrieť a nadviazať kontakt s chovateľmi.

Landseer klub na Slovensku, založený v roku 1993, zastrešuje chov tohto plemena. Dnes má klub približne 30 členov a je uznávaný aj medzi zahraničnými klubmi. Napriek tomu, že sme malý klub, sme vysoko aktívni a snažíme sa pokrývať rôzne oblasti a vzdelávať sa, aby z nás boli zodpovední chovatelia a majitelia svojich štvornohých zverencov.

Každoročne organizujeme klubovú a špeciálnu výstavu, rôzne vzdelávacie (veterinárne prednášky) a výcvikové aktivity (výcvik základnej poslušnosti, výstavný tréning), skúšky z vodných prác a tréningy, kde pripravujeme psov na skúšky a zároveň vychovávame nových figurantov a budúcich trénerov.

Na Slovensku sa ročne narodia 2 — 3 vrhy, čo umožňuje udržať prehľad o odchovoch a kontrolu kvality. Aj keď je počet vrhov nízky, kvalita je vysoká — naše psy konkurujú zahraničným jedincom, kde je plemeno rozšírenejšie. Landseer si postupne získava popularitu aj na Slovensku. Je to málopočetné plemeno, ktoré nepodlieha módnym trendom a nie je poškodené neodborným množením bez preukazu pôvodu — hoci aj také prípady sa žiaľ už vyskytli.

Verím, že si plemeno zachová svoju kvalitu a jedinečnosť aj do budúcnosti.

V októbri tohto roka som úspešne absolvovala skúšky na národného rozhodcu pre exteriér plemena Landseer. Verím, že aj v tejto novej kynologickej etape prispejem k rozvoju a propagácii tohto nádherného plemena.

Ing. Iveta UHROVÁ
Chovateľská stanica Tobi Miracle Star
www.tobistar.eu
www.landseerklub.eu
Snímky: archív autorky

Použitá literatúra:
August Habicht: Traumrasse Landseer